

Змест і арганізацыя метадычнай работы ў 2018/2019 навучальным годзе.

Дашкольная адукацыя

Т.А. Дзівакова,
метадыст вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі
ўпраўлення вучэбна-метадычнай работы

У адпаведнасці з Інструктыўна-метадычным пісьмом Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь аб дзейнасці сістэмы дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе, актуальнай з'яўляецца арганізацыя шматмоўнай прасторы ва ўстановах дашкольнай адукацыі.

Згодна з артыкулам 21 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь» кіраўнікі і педагогічныя работнікі сістэмы адукацыі павінны валодаць беларускай і рускай мовамі.

Згодна з артыкулам 90 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі мову навучання і выхавання ва ўстанове адукацыі вызначае яго заснавальнік. Установы дашкольнай адукацыі на падставе запытаў бацькоў (законных прадстаўнікоў) выхаванцаў фарміруюць групы, адукацыйны працэс у якіх арганізуецца на рускай альбо на беларускай мове.

Адукацыйны працэс у групах з беларускай мовай навучання арганізуецца на беларускай мове. Выключэнне складаюць гадзіны, адведзеныя на вывучэнне адукацыйнай вобласці «Развитие речи и культура речевого общения» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі.

Між тым, у рэспубліцы пераважаюць установы дашкольнай адукацыі з беларускай мовай навучання (большасць гарадскіх устаноў, а таксама часткова ўстановы сельскай мясцовасці). І гэта не выпадкова.

Для большасці дзяцей дашкольнага ўзросту першай мовай зносін з'яўляецца руская. Менавіта на рускай мове дзіця чуе і само вымаўляе першыя словы, і думае, адпаведна, таксама на рускай. Безумоўна, дзеці могуць пачуць і беларускую гаворку па радзі, тэлебачанні, у побыце. Аднак, мэтанакіраванае навучанне беларускай мове, як правіла, адбываецца ва ўстанове дашкольнай адукацыі ў працэсе спецыяльна арганізаванай дзейнасці па адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін», пры правядзенні фальклорных святаў і іншых мерапрыемстваў. Акрамя таго, установы дашкольнай адукацыі практыкуюць правядзенне беларускамоўных дзён. Аднак гэтага недастаткова для таго, каб дзіця пачало размаўляць па-беларуску, бо паўнаўважнае беларускамоўнае асяроддзе ў дашкольнікаў адсутнічае.

На думку Н.С.Старжынскай, блізкароднаснасць беларускай і рускай моў, асаблівасці руска-беларускага білінгвізму дашкольнікаў патрабуюць спецыфічных падыходаў да навучання дзяцей з рускамоўных сем'яў беларускай мове. І падыходы гэтыя адрозніваюцца ад навучання як роднай мове, так і замежнай.

Наталля Сцяпанаўна прапануе навучанне дзяцей дашкольнага ўзросту беларускай мове як другой роднай праводзіць у двух кірунках: паступовае пагружэння ў адпаведнае камунікатыўнае асяроддзе з мэтай неўсвядомленага засваення беларускай мовы ў паўсядзённых зносінах і навучанне спосабам пабудовы выказванняў на беларускай мове ў працэсе спецыяльна арганізаванай дзейнасці.

Разгледзім падрабязней абодва прапанаваныя Н.С.Старжынскай напрамкі навучання беларускай мове. Ва ўстановах дашкольнай адукацыі можна назіраць наступнае: у рамках спецыяльна арганізаванай дзейнасці педагогі выконваюць задачы адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культуры маўленчых зносін» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі ў адпаведнасці з паказчыкамі развіцця выхаванцаў. Адукацыйная вобласць забяспечана вучэбна-метадычнымі і вучэбна-нагляднымі дапаможнікамі для ўстаноў адукацыі з беларускай мовай навучання, што дае магчымасць якасна арганізаваць гульні, заняткі з дзецьмі сярэдняга і старэйшага дашкольнага ўзросту.

У той жа час часцей за ўсё для стварэння моўнага асяроддзя педагогі не рэалізоўваюць магчымасці нерэгламентыраванай дзейнасці, рэжымных момантаў, бо самі маюць недастаткова практычнага вопыту зносінаў з дзецьмі на беларускай мове ў паўсядзённым жыцці.

У сувязі з гэтым узнікае супярэчнасць: педагогі павінны мець зносіны з дзецьмі на беларускай мове на працягу ўсяго дня, ствараць камунікатыўнае асяроддзе, але не могуць гэтага зрабіць, бо не маюць практычных навыкаў зносінаў на беларускай мове.

Адсюль вынікае, што метадычным службам на ўсіх узроўнях неабходна забяспечыць стварэнне моўнага асяроддзя для максімальнага прафесійных і асобасных зносін педагагічных работнікаў на беларускай мове.

Удасканаленне моўнай кампетэнтнасці спецыялістаў устаноў дашкольнай адукацыі магчыма ў двух кірунках. Першы кірунак прадугледжвае прамое ўздзеянне, напрыклад:

- ўключаць ва ўсе метадычныя мерапрыемствы выступленні, адкрытыя прагляды, кансультацыі і іншыя матэрыялы на беларускай мове;
- праводзіць моўныя трэнінгі, віктарыны, «Літаратурныя чытанні», інтэлектуальныя гульні («КВЗ», «ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?» і інш.), семінары-практыкумы і г.д. для выяўлення ўзроўню валодання педагогамі беларускай мовай і ўмення размаўляць на ёй.

Другім напрамкам з'яўляецца апасродкаванае ўздзеянне на педагагічных работнікаў шляхам стварэння ўмоў для ўдасканалення моўных уменняў праз:

- распрацоўку сумесных з бацькамі адукацыйных праектаў, накіраваных на далучэнне да беларускай мовы і культуры беларускага народа («Назвы зямлі беларускай», «Цудоўны свет беларускага фальклору» і інш.);
- арганізацыю штоквартальных тыдняў беларускай мовы, прымеркаваных да фальклорных свят («Дажынкi», «Каляды», «Гуканне вясны» і г.д.);

- ажыццяўленне паралельна на дзвюх дзяржаўных мовах падрыхтоўкі інфармацыйнага матэрыялу для бацькоў, для сайта ўстановы адукацыі, для анлайн зносін у сацыяльнай сетцы;

- узаемадзеянне з соцыумам (установай агульнай сярэдняй адукацыі, бібліятэкай, музеямі і інш.) па стварэнні камунікатыўнага беларускамоўнага асяроддзя;

- распрацоўка метадычнага і дыдактычнага матэрыялу для вырашэння задач адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі з дапамогай укаранення ў педагагічную практыку сучасных адукацыйных тэхналогій (у тым ліку ІКТ);

- выкарыстанне этнаграфічнага музея установы дашкольнай адукацыі «Беларуская хатка» для правядзення спецыяльна арганізаванай дзейнасці (забеспячэнне прынцыпу «адзін чалавек у адной сітуацыі зносін - адна мова»;

- стварэнне картатэкі праблемных сітуацый, якія падахвочваюць дзяцей да зносін на беларускай мове «Як гэта сказаць па-беларуску?»;

- папаўненне адукацыйнай асяроддзя узроставай групы, установы дашкольнай адукацыі тэматычнымі руска-беларускімі міні-слоўнікамі («Па-беларуску мае імя гучыць так ... », «Апранаемся па-беларуску », «Ці ў садзе, ці ў агародзе выраслі ... » і інш. (тэмы згодна з тэматычным планаваннем альбо на выбар педагога).

Такі падыход, у сваю чаргу, спрыяе стварэнню камунікатыўнага асяроддзя для выхаванцаў і дазваляе вырашаць задачы адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культуры маўленчых зносін» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі.

Звяртаем увагу, што ўсе прапанаваныя напрамкі працы выкарыстоўваюцца ў рамках вырашэння канкрэтных гадавых задач, пастаўленых установай дашкольнай адукацыі ў бягучым навучальным годзе.

Арганізацыя і змест метадычнай работы са спецыялістамі сістэмы дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе

Раённы ўзровень.

Для сістэмнай арганізацыі метадычнай работы з педагагічнымі работнікамі ўстаноў дашкольнай адукацыі ў раёне рэкамендуем мадэль працы сеткі метадычных фарміраванняў над адзінай тэмай. Дадатковая інфармацыя па мадэлі працы сеткі знаходзіцца ў метадычных рэкамендацыях «Змест і арганізацыя метадычнай работы з кіраўнікамі і спецыялістамі сістэмы дашкольнай адукацыі ў 2014/2015 навучальным годзе», якія размешчаны на сайце дзяржаўнай установы адукацыі «Акадэмія паслядыпломнай адукацыі» (www.academy.edu.by).

У 2018/2019 навучальным годзе прапануецца арганізаваць дзейнасць раённых метадычных фарміраванняў па адзінай тэме «**Арганізацыя адукацыйнага працэсу на беларускай мове ва ўстановах дашкольнай адукацыі з рускай мовай навучання**».

На працягу навучальнага года рэкамендуецца правесці не менш за 4 пасяджэнні метадычных аб'яднанняў для кожнай катэгорыі педагогаў; арганізаваць працу школы

маладога педагога, школы ўдасканалення педагогічнага майстэрства, творчых і праблемных груп і іншых метадычных фарміраванняў, дзейнасць якіх плануецца з улікам кадравага складу педагогічных работнікаў, а таксама з улікам інтарэсаў і запытаў педагогаў, іх прафесійных уменняў і навыкаў.

На раённых жнівеньскіх секцыях для педагогічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі рэкамендуецца абмеркаваць наступныя пытанні:

1. Нарматыўнае прававое і навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу па адукацыйных абласцях вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе.

2. Забеспячэнне бяспечных умоў знаходжання дзяцей ва ўстановах дашкольнай адукацыі, у тым ліку арганізацыя якаснага і бяспечнага харчавання выхаванцаў у 2018/2019 навучальным годзе.

3. Стварэнне ўмоў для арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстановах дашкольнай адукацыі на беларускай мове.

У сувязі з запатрабаванасцю ў пэўнай часткі бацькоўскай грамадскасці навучання дзяцей беларускай мове звяртаем вашу ўвагу на неабходнасць правядзення гэтай работы з выхавацелямі груп кароткачасовага знаходжання, педагогамі дадатковай адукацыі, а таксама бацькамі дзяцей дашкольнага ўзросту, якія забяспечваюць дзецям дашкольную адукацыю ва ўмовах сям'і (сямейнае выхаванне). Дзейнасць метадычных фарміраванняў для гэтых катэгорый спецыялістаў павінна быць накіравана на фарміраванне ў педагогаў патрэбы ў бесперапыннай самаадукацыі, удасканаленне прафесійных кампетэнцый па пытаннях арганізацыі адукацыйнага працэсу на абедзвюх дзяржаўных мовах Рэспублікі Беларусь.

Дзейнасць метадычных фарміраванняў павінна быць дыферэнцыравана для устаноў дашкольнай адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання з улікам рэгіянальнага кампанента і можа арганізоўвацца для наступных катэгорый педагогічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі:

- загадчыкаў устаноў дашкольнай адукацыі;
- намеснікаў загадчыкаў па асноўнай дзейнасці;
- выхавальнікаў дашкольнай адукацыі (з улікам спецыфікі групы);
- педагогаў-псіхолагаў;
- музычных кіраўнікоў;
- кіраўнікоў фізічнага выхавання;
- іншых катэгорый педагогаў.

Звяртаем увагу метадычных службаў: метадычныя фарміраванні для выхавацеляў у 2018/2019 навучальным годзе па складзе могуць быць рознымі ў залежнасці ад групы (масавая, інтэграваная, лагапедычная), ад мовы навучання, ад узросту выхаванцаў (ранні, дашкольны, рознаўзроставая група), ад тэхнічных характарыстык канкрэтных устаноў адукацыі (адсутнасць спальных памяшканняў, сумешчаныя музычны і спартыўныя залы, малакамплектных устаноў і г.д.). *З улікам прапанаванай адзінай метадычнай тэмы ў навучальным годзе асабліваю актуальнасць набывае*

арганізацыя працы творчых і праблемных груп, а таксама сумесныя (пашыраныя) пасяджэння метадычных фарміраванняў.

Абласны ўзровень.

У рамках метадычнай работы ў 2018/2019 навучальным годзе асабліваю ўвагу трэба надаць пытанням арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове (з улікам абранай рэгіёнам адзінай тэмы і наяўнага вопыту работы ў гэтым напрамку).

У мэтах ажыццяўлення сістэмнага падыходу, навукова-метадычнай падтрымкі арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове мэтазгодна арганізаваць дзейнасць па распрацоўцы метадычных рэкамендацый з улікам рэгіянальнай спецыфікі; стварыць кансультацыйныя пункты для індывидуальных прадпрыемстваў, юрыдычных асоб, якія жадаюць аказаць паслугі па дагляду за дзецьмі дашкольнага ўзросту. Такая праца можа быць арганізавана на аснове адзінай сучаснай інфармацыйна-адукацыйнай прасторы праз адукацыйныя інтэрнэт-рэсурсы Рэспублікі Беларусь.

У рамках абласнога абагульняючага семінара (канферэнцыі) рэкамендуем правесці выставу (аўкцыён, кірмаш, фестываль і г.д.) метадычных распрацовак па арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове з мэтай адбору лепшага педагагічнага вопыту для ўдзелу ў рэспубліканскім фестывалі педагагічных ідэй **«Каб мова родная гучала...»**.

З мэтай павышэння прафесійнай кампетэнтнасці ўдзельнікаў па пытаннях навукова-метадычнага суправаджэння педагагічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі ў працэсе арганізацыі даследчай дзейнасці дзяцей мэтазгодна правесці навучальныя курсы (тэматычны семінар) «Стварэнне ўмоў для прафесійнага ўдасканалення педагагічных работнікаў па выяўленні і распаўсюджванні вопыту работы па развіцці даследчых уменняў выхаванцаў» У сувязі з гэтым рэгіянальным інстытутам развіцця адукацыі рэкамендуецца распрацаваць праграмы павышэння кваліфікацыі (навучальных курсаў) па тэме: «Удасканаленне прафесійнай кампетэнтнасці педагогаў па пытаннях развіцця інтэлектуальна-творчага патэнцыялу дзяцей дашкольнага ўзросту ў працэсе даследчай дзейнасці» з уключэннем тэарэтычных пытанняў:

1. *Актуальныя пытанні сучаснай дашкольнай адукацыі.*
2. *Навукова-метадычнае і псіхалага-педагагічнае суправаджэнне даследчай дзейнасці дзяцей дашкольнага ўзросту.*
3. *Удасканаленне метадычнай падрыхтоўкі педагагічных работнікаў устаноў дашкольнай адукацыі да даследчай дзейнасці выхаванцаў*
4. *Вывучэнне пастановаў ад 10 мая 2018 г. №38 «Аб унясенні змяненняў у пастанову Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 25 лютага 2015 г. № 7" Аб зацвярджэнні інструкцыі аб парадку правядзення рэспубліканскага конкурсу даследчых работ дзяцей дашкольнага ўзросту "Я - даследчык" » »...*

Практычны модуль можа ўключаць:

- *экспертызу даследчых праектаў дзяцей дашкольнага ўзросту;*
- *распрацоўку даследчых праектаў у групах (адукацыйная вобласць на выбар) і прадстаўленне распрацаваных мадэляў.*

Рэспубліканскі ўзровень метадычнай дзейнасці.

Дзяржаўная ўстанова адукацыі «Акадэмія паслядыпломнай адукацыі» ў 2018/2019 навучальным годзе для метадыстаў ІРА, Р (Г) ВМК прапануе шэраг мерапрыемстваў, у змест якіх ўключаны пытанні **арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове ва ўстановах дашкольнай адукацыі з рускай мовай навучання.**

Так, у праграмах павышэння кваліфікацыі кіраўнікоў і спецыялістаў устаноў дашкольнай адукацыі, якія прапаноўваюцца ў 2018/2019 навучальным годзе, будуць разглядацца пытанні:

- элементы беларускага народнага танца: пазіцыя рук і ног у народным танцы; танцавальныя руху; практыкаванні і гульні з выкарыстаннем танцавальных рухаў, характэрных для народнага танца. (*"Фарміраванне музычна-рытмічных рухаў дзяцей дашкольнага ўзросту ва ўмовах адукацыйнага працэсу ўстанова дашкольнай адукацыі» (на платнай аснове - чэрвень 2019 г.)*);

- спецыфіка арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстановах дашкольнай адукацыі на аснове задач адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культуры маўленчых зносін» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі і педагагічнай сістэмы М.Мантэсоры (*«Развіццё дзяцей дашкольнага ўзросту ў педагагічнай сістэме М.Мантэсоры» (на платнай аснове навучання - люты, май 2019 г.)*);

- спецыфіка арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстанове дашкольнай адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання, якая выкарыстоўвае АТММ-ТРВЗ-РТУ-тэхналогію; прэзентацыя дыдактычных дапаможнікаў па АТММ-ТРВЗ-РТУ-тэхналогіі і варыянты іх выкарыстання ў розных узроставых групах (*«Выкарыстанне АТММ-ТРВЗ-РТУ-тэхналогіі ў працы з дзецьмі дашкольнага ўзросту» (на платнай аснове навучання - сакавік 2019 г.)*).

На пасяджэннях **рэспубліканскіх клубаў** педагагічных сустрэч у 2018/2019 навучальным годзе плануецца разгляд наступных пытанняў:

- рэалізацыя зместу адукацыйных абласцей «Развитие речи и культура речевого общения», «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі сродкамі АТММ-ТРВЗ-РТУ-тэхналогіі (*«Эфектыўны вопыт выкарыстання ў рабоце з дзецьмі дашкольнага ўзросту АТММ-ТРВЗ-РТУ-тэхналогіі» (лістапад 2018 г.)*);

- удасканаленне прафесійнай кампетэнтнасці ўдзельнікаў клуба па пытаннях узаемадзеяння з бацькамі выхаванцаў у Мантэсоры-групе для развіцця і самаразвіцця дзяцей дашкольнага ўзросту ў працэсе азнаямлення з вопытам педагагічнай дзейнасці

калег («Развіццё дзяцей дашкольнага ўзросту ў педагагічнай сістэме М. Мантэсоры: вопыт, праблемы, перспектывы» (май 2019 г.)).

З мэтай выяўлення і трансляцыі эфектыўнага вопыту рэгіёнаў у гэтым напрамку плануецца правядзенне рэспубліканскага семінара-практыкума «**Арганізацыя адукацыйнага працэсу ва ўстановах дашкольнай адукацыі на беларускай мове: панарама вопыту**» (сакавік 2019 г.)).

У рамках штогадовага семінара-нарады плануецца **рэспубліканскі фестываль педагагічных ідэй «Каб мова родная гучала ...»** («Змест і арганізацыя метадычнай работы з кіраўнікамі і спецыялістамі сістэмы дашкольнай адукацыі» (чэрвень 2019 г.)).

Звяртаем увагу на наступнае:

- **форма прадстаўлення педагагічных ідэй на фестывалі вызначаецца рэгіёнамі і будзе абмежаваная толькі часовымі рамкамі;**

- **пры адборы ідэй для фестывалю рэгіёны могуць прытрымлівацца адзінай тэмы, прапанаванай у дадзеных рэкамендацыях, альбо напрамку дзейнасці, абранага рэгіёнам на 2018/2019 навучальны год (у гэтым выпадку матэрыялы падаюцца па-беларуску). Дадатковая інфармацыя будзе размешчана на сайце акадэміі.**

У 2018/2019 навучальным годзе з мэтай развіцця інтэлектуальна-творчага патэнцыялу дзяцей дашкольнага ўзросту запланаваны рэспубліканскі конкурс даследчых работ дзяцей дашкольнага ўзросту "Я - даследчык". Для падрыхтоўкі да рэспубліканскага этапу конкурсу плануецца правядзенне нарады "**Арганізацыйна-метадычныя аспекты правядзення рэспубліканскага конкурсу даследчых работ дзяцей дашкольнага ўзросту "Я - даследчык"**".

На павышэнне ўзроўню прафесійнай кампетэнтнасці спецыялістаў устаноў дашкольнай адукацыі будзе накіравана дзейнасць рэспубліканскага клуба «Крыштальны журавель». Метадычныя выезды клуба («**Майстар-клас як форма павышэння прафесійнага майстэрства спецыялістаў устаноў дашкольнай адукацыі**») ажыццяўляюцца па запытах раёнаў (рэгіёнаў).

У 2018 годзе секцыя выхавальнікаў дашкольнай адукацыі прыме ўдзел у **VIII Рэспубліканскім калядным фэсце педагагічнага майстэрства** (26-27 снежня 2018).

У дадзеных метадычных рэкамендацыях прапануюцца:

- спіс літаратуры (дадатак 1);
- прыкладны змест дзейнасці раённых метадычных фарміраванняў на навучальны год (дадатак 2).

Спіс літаратуры

1. Андрэева, Л. Славянскі карагод / Л. Андрэева // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 23-25
2. Банцэвіч, Л. Праект «Вёска, вёсачка мая...» / Л. Банцэвіч // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 28-35.
3. Басай, М. Славянскі карагод / М. Басай // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 21-23.
4. Бочарова, Н. Развиваем творческий потенциал педагога / Н. Бочарова // Пралеска. – 2013. – № 11. – С. 6-10.
5. Вайгеніца, Т. Сімвалы і вобразы ў беларускай народнай вышыўцы / Т. Вайгеніца // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 66-68.
6. Вайгеніца, Т. Падмурак для далейшай работы / Т. Вайгеніца // Пралеска. – 2018. – № 2. – С. 67-68.
7. Варанецкая, Л. М., Пралыгіна, Н. В. Выхоўваць маленькіх патрыётаў / Л. М. Варанецкая, Н. В. Пралыгіна // Пралеска. – 2018. – № 5. – С. 14-18.
8. Войтка, І. Ніводнага дня без беларускага слова / І. Войтка // Пралеска. – 2018. – № 5. – С. 19-21.
9. Гайдук, К. Гучыць мова беларуская на Дзятлаўшчыне / К. Гайдук // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 16-19.
10. Давидович, А. Л. О состоянии работы по созданию безопасных условий жизнедеятельности детей в учреждениях дошкольного образования / А. Л. Давидович // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 5-7.
11. Дивакова, Т. А. Профессиональное развитие педагогов, использующих в практике работы с детьми дошкольного возраста ОТСМ-ТРИЗ-технологию, посредством участия в клубной деятельности / Дошкольное образование: опыт, проблемы, перспективы [Текст] : материалы IV междунар. науч.-практ. семинара, 18 апреля 2013 г., г. Барановичи, Респ. Беларусь / М-во образования Респ. Беларусь, учреждение образования «Барановичский государственный университет» ; фак. педагогики и психологии ; каф. дошк. и музык. образования ; редкол.: А. В. Никишова (гл.ред.), Н. Г. Дубешко (отв. ред) [и др.] – Барановичи : РИО БарГУ, 2013. – 322, [2] с. – ISBN 978-985-498-531-2.
12. Жэлудзевіч, І. Кола свят беларусаў / І. Жэлудзевіч // Пралеска. – 2018. – № 3. – С. 75-77.
13. Жихар, О. П., Корзун, А. В. ОТСМ-ТРИЗ в дошкольном образовании: планирование и организация образовательного процесса / О. П. Жихар, А. В. Корзун. – Минск : Зорны Верасок, 2015. – 99 с.
14. Жихар, О. П. Примерное тематическое планирование специально организованной и нерегламентированной деятельности детей (первая младшая группа) / О. П. Жихар. – Минск : Зорны Верасок, 2017. – 197 с.
15. Ирванцова, О. В. Календарь природы : музыкально-ритмические композиции : пособие для музыкальных руководителей учреждений дошкольного образования / О. В. Ирванцова. – Минск : Зорны Верасок, 2015. – 68 с.+ 1 электрон. диск (CD). –

(Танцевальные картинки).

16. Казлоўская, Н., Красоўская, Т. Каб наладзіць частаванне... / Н. Казлоўская, Т. Красоўская // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 44-47.

17. Капачэня, А. Адкуль назва маёй вёскі? / А. Капачэня // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 59-61.

18. Кашынская, І., Акуловіч, Н. Свята беларускай народнай цацкі / І. Кашынская, Н. Акуловіч // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 51-52.

19. Клезович, О., Загорская, Ж. Профессиональная коммуникация руководителей учреждений образования : теория и практика организации / О. Клезович, Ж. Загорская // Пралеска. – 2018. – № 2. – С. 9-11.

20. Книга, А. Только вместе мы все сможем: художественная гостиная / А. Книга // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 14-15.

21. Кодекс Республики Беларусь об образовании : с изм. и доп. по состоянию на 12 марта 2012 г. – Минск : Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь, 2012. – 400 с.

22. Козлова, С. А. Дошкольная педагогика / С. А. Козлова, Т. А. Куликова. – М. : Академия, 2000. – 412 с.

23. Краснічэнка, Т. Як зрабілі вышыванкі для Васіліны, Аленкі, Янкі / Т. Краснічэнка // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 41-43.

24. Кулігіна, Л. Паэты – дзесям пра ўсё на свеце / Л. Кулігіна // Пралеска. – 2018. – № 5. – С. 78-80.

25. Кучынская, Н. Пазнавальнае падарожжа / Н. Кучынская // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 29-30.

26. Литвинчик, Т. А. Экологический калейдоскоп : из опыта работы по ОТСМ-ТРИЗ-РТВ-технологии / Т. А. Литвинчик. – Минск : Зорны Верасок, 2015.– 188с.+ 1 электрон. опт. диск (CD).

27. Литвинчик, Т. А. Экосерпантин : из опыта работы по использованию методов и приемов ОТСМ-ТРИЗ-РТВ-технологии в образовательном процессе / сост. Т. А. Литвинчик. – Минск : Зорны Верасок, 2016.– 168 с.

28. Лішык, Г., Віннік, М. У пошуках браціка: тэатральная пастаноўка / Г. Лішык, М. Віннік // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 26-28.

29. Лукашэвіч, А. Музыкальная вандроўка / А. Лукашэвіч // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 78-80

30. Любина, Г. А., Мельник О. А., Дивакова Т. А. Организация повышения квалификации педагогических работников по использованию педагогической системы М. Монтессори в работе с детьми дошкольного возраста : учеб-метод. пособие / Г. А. Любина, О. А. Мельник, Т. А. Дивакова ; ГУО «Акад. последиплом. образования». – Минск : АПО, 2017. – 212 с.

31. Ляшчынская, В.А. Методыка выкладання беларускай мовы. Маўленне : вучэб. дапам. / В.А. Ляшчынская. – Мінск : РІВШ, 2009.

32. Мазец, В. Падарожжа з Несцеркам па вуснай народнай творчасці / В. Мазец // Пралеска. – 2018. – № 5. – С. 22-24.

33. Малажай, Г.М., Яўдошына, Л.І. Школьны тлумачальны слоўнік беларускай мовы: дапам. для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / склад.: Г.М. Малажай, Л.І. Яўдошына. – Мінск: Аверсэв, 2012.
34. Мартынкевіч, С.В. Развіццё камунікатыўнай кампетэнцыі школьнікаў пры вывучэнні беларускай мовы (5–6 класы): вучэб.-метад. дапам. для настаўнікаў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / С.В. Мартынкевіч. – Мінск: Выд. цэнтр БДУ, 2010.
35. Мельникова, Е. На пороге школы: заседание родительского клуба / Е. Мельникова // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 16-18.
36. Методыка выкладання беларускай мовы: вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей устаноў, якія забяспечваюць атрыманне выш. адукацыі / М.Г. Яленскі [і інш.]. – Мінск: Адукацыя і выхаванне, 2007.
37. Монтессори, М. Помогите мне сделать это самому / Сост., вступ. статья М. В. Богуславский, Г. Б. Корнетов. – М. : Издат. дом «Карапуз», 2000. – 272 с.
38. Мякиш, Н. К культуре питания – через игру / Н. Мякиш // Пралеска. – 2018. – № 3. – С. 69-72.
39. Николаева, О.М. Современный русско-белорусский словарь / О.М. Николаева, Т.Н. Трухан; под ред. А.А. Лукашанца. – Минск: Тетрасистемс, 2011.
40. Піваварчык, Л. Край родны і прыгожы / Л. Піваварчык // Пралеска. – 2018. – № 5. – С. 56-58.
41. Планирование образовательного процесса летом : вторая младшая группа : с приложением CD / сост. Л. В. Макаренко. – Минск : Зорны Верасок, 2016.– 55с.+ 1 электрон. опт. диск (CD). – (Лето в детском саду).
42. Планирование образовательного процесса летом : средняя группа : с приложением CD / сост. Н. Н. Ивочкина. – Минск : Зорны Верасок, 2016.– 64 с.+ 1 электрон. опт. диск (CD). – (Лето в детском саду).
43. Планирование образовательного процесса летом : старшая группа : с приложением CD / сост. С. В. Орлова. – Минск : Зорны верасок, 2016.– 68с.+ 1 электрон. опт. диск (CD). – (Лето в детском саду).
44. Рэгіневіч, А. Пасядзелкі ў бабулі Васіліны / А. Рэгіневіч // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 19-20.
45. Рэгіневіч, А. У дзедка Антося ўсё з загадкі пачалося / А. Рэгіневіч // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 51-52.
46. Салтыкова-Волкович, М. Инновационный подход в работе с родителями / М. Салтыкова-Волкович // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 12-13.
47. Санитарные нормы и правила «Требования для учреждений дошкольного образования» от 25.01.2013, № 8 / Пралеска. – 2013. – №4. – С. 15-40.
48. Скаржынская, Д. Адкуль мой род / Д. Скаржынская // Пралеска. – 2018. – № 2. – С. 68-69.
49. Смолер, Е. И. Развитие исследовательской деятельности детей старшего дошкольного возраста в современной образовательной среде / Е. И. Смолер //

Пралеска. – 2018. – № 3. – С. 3-6.

50. Старжинская, Н. С. Информационно-образовательные ресурсы : виды и критерии оценки / Н. С. Старжинская // Пралеска. – 2013. – № 2. – С. 47-50.

51. Старжинская, Н. С. Сучасныя падыходы да нацыянальна-моўнай адукацыі дзяцей дашкольнага ўзросту / Н. С. Старжинская // Пралеска. – 2016. – № 10. – С. 3-8.

52. Учебная программа дошкольного образования. – Минск : Национальный институт образования, 2012. – 416 с.

53. Фёдарова, М. гасцюем у бабулі Алены / М. Фёдарова // Пралеска. – 2018. – № 2. – С. 76-77.

54. Фурса, С. Падарожжа ў мінулае / С. Фурса // Пралеска. – 2018. – № 4. – С. 39-40.

55. Чадович, Н. Проект «Белорусская народная игрушка» / Н. Чадович // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 17-21.

56. Чадовіч, Н. Аб чым паведаміў ручнік / Н. Чадовіч // Пралеска. – 2018. – № 6. – С. 22-24.

57. Шавяленка, Н., Берліна, А. Стрэчанне / Н. Шавяленка, А. Берліна // Пралеска. – 2018. – № 1. – С. 66-68.

58. Шеститко, И., Кислякова, Ю. Развитие исследовательской деятельности детей старшего дошкольного возраста в современной образовательной среде / И. Шеститко, Ю. Кислякова // Пралеска. – 2018. – № 2. – С. 6-8.

Інтэрнэт-рэсурсы

1. Баброва, В.Э. Прыёмы выхавання гукавой культуры маўлення дзяцей сярэдняга дашкольнага ўзросту [Электронны ресурс]. – Режим доступа: <https://conf.grsu.by/alternant2014/index-74.htm/> Дата доступа: 09.07.2018.

2. Инструктивно-методическое письмо Министерства образования Республики Беларусь к 2018/2019 учебному году. Учреждения дошкольного образования // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://adu.by/images/2018/07/IMP_dashkol_obraz_RUS.doc / Дата доступа: 01.08.2018.

3. ІНСТРУКТЫЎНА-МЕТАДЫЧНАЕ ПІСЬМО МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «Аб арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстановах дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе» [Электронны ресурс]. – Режим доступа: http://adu.by/images/2018/07/IMP_BEL_dashkol_adukaciya_2018-2019.doc / Дата доступа: 01.08.2018.

4. Маўленчае і лінгвістычнае развіццё дашкольнікаў [Электронны ресурс]. – Режим доступа: <http://elib.bspu.by/bitstream/doc/16345/1>. – Дата доступа: 09.07.2018.

5. Каб гучала родная мова ў дзіцячым садку [Электронны ресурс]. – Режим доступа: <https://prastora.ng-press.by/uncategorized/kab-guchala-rodnaya-mova-u-dzitsyachym-sadk/> Дата доступа: 09.07.2018.

6. Психолого-педагогические основы обучения детей дошкольного возраста белорусскому языку как второму [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://helpiks.org/1-49693.html> / Дата доступа: 09.07.2018.

7. Развіццё беларускага маўлення ў дзяцей дашкольнага ўзросту: матэрыялы з вопыту работы ГУО “Яслі-сада №160 г.Гомеля / скл. А.М.Шутава, метадыст вучэбна-метадычнага аддзела дашкольнай і пачатковай адукацыі Гомельскага абласнога інстытута развіцця адукацыі [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.iro.gomel.by/images/doc/> Дата доступа: 09.07.2018.

8. Развіццё маўлення дзяцей малодшага дашкольнага ўзросту сродкамі мастацкай літаратуры [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vuchoba.org/razvicse-malennyu-dzyacej-malodshaga-dashkolenaga-zrostu-srodk.html>/ Дата доступа: 09.07.2018.

9. Создание здоровьесберегающей среды в ДОУ [Электронный ресурс]: Социальная сеть работников образования nsportal. ru. – Режим доступа: <http://nsportal.ru/detskiysad/zdorovyuyobrazzhizni/2014/12/19/obobshchenie-pedagogicheskogo-opyta-raboty-na-temu>. – Дата доступа: 09.07.2018.

10. Старжинская, Н.С. Построение процесса усвоения близкородственного языка в дошкольном возрасте [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://barsuki-sad.schools.by/pages/usvoenie-detmi-belorusskogo-jazyka/> Дата доступа: 09.07.2018.

ТЭМА: «Арганізацыя адукацыйнага працэсу на беларускай мове ва ўстановах дашкольнай адукацыі з рускай мовай навучання» *

Тэма МА: Удасканаленне арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстановах дашкольнай адукацыі на беларускай мове			
1 пасяджэнне	2 пасяджэнне	3 пасяджэнне	4 пасяджэнне
<p>Асаблівасці арганізацыі адукацыйнага працэсу ў 2018/2019 навучальным годзе</p> <ul style="list-style-type: none"> - нарматыўнае прававое і навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу па адукацыйных абласцях вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе; - забеспячэнне бяспечных умоў знаходжання дзяцей ва ўстановах дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе; - арганізацыя якаснага і бяспечнага харчавання выхаванцаў у 2018/2019 навучальным годзе; - стварэнне ўмоў для арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстановах дашкольнай адукацыі на беларускай мове; - арганізацыя метадычнай работы з 	<p>Стварэнне ўмоў для ўдасканалення арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове ва ўстановах дашкольнай адукацыі</p> <ul style="list-style-type: none"> - навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін»; - аптымізацыя адукацыйнага асяроддзя ўстановаў дашкольнай адукацыі для арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове; - фарміраванне прафесійнай кампетэнтнасці педагагічных работнікаў па далучэнні выхаванцаў да беларускай мовы і беларускай культуры; - укараненне ў педагагічную практыку сучасных адукацыйных тэхналогій, у тым ліку інфармацыйных камунікатыўных тэхналогій (ІКТ), электронных адукацыйных рэсурсаў (ЭАР) для ўдасканалення адукацыйнага працэсу на 	<p>Узаемадзеянне з сем'ямі выхаванцаў і соцыумам па далучэнні дзяцей дашкольнага ўзросту да беларускай мовы і нацыянальнай культуры</p> <ul style="list-style-type: none"> - эфектыўныя формы і метады супрацоўніцтва установы дашкольнай адукацыі і сям'і па далучэнні дзяцей дашкольнага ўзросту да беларускай мовы і нацыянальнай культуры; - шляхі ўзаемадзеяння ўстаноў дашкольнай і агульнай сярэдняй адукацыі па далучэнні выхаванцаў да беларускай мовы і нацыянальнай культуры; - узаемадзеянне з установамі соцыуму 	<p>Арганізацыя адукацыйнага працэсу на беларускай мове ва ўстановах дашкольнай адукацыі</p> <p><i>Прэзентацыя метадычных прадуктаў, распрацаваных у працэсе дзейнасці іншых фарміраванняў</i></p>

педагагічнымі работнікамі ўстаноў дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе, аналіз вынікаў дзейнасці за папярэдні навучальны год.	беларускай мове; асаблівасці арганізацыі ва ўстановах дашкольнай адукацыі розных відаў беларускамоўных груп кароткачасовага знаходжання выхаванцаў; - арганізацыя адукацыйных паслуг звыш базавага кампанента ва ўстанове дашкольнай адукацыі на аснове маркетынгавай дзейнасці на беларускай мове навучання.	(бібліятэкі, музеі і інш.) па стварэнні камунікатыўнага адукацыйнага асяроддзя.	
Форма: інструктыўна-метадычная нарада	Форма: семінар-практыкум	Форма: круглы стол	Форма: фестываль (кірмаш) педагагічных ідэй

ШМП дзейнічае ў рамках тэмы метадычнага аб'яднання

Навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу па адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін» вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі ў 2018/2019 навучальным годзе (тэорыя) (выхад на 2 пасяджэнне МА)	Выкарыстанне ІКТ і ЭАР для вырашэння задач адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін» (тэорыя) (сумесна з ТГ) (выхад на 2 пасяджэнне МА)	Прадметна-прасторавое адукацыйнае асяроддзе як умова эфектыўнай арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове (тэорыя) (выхад на 2 і 3 пасяджэнне МА)	Адукацыйныя праекты ва ўстанове дашкольнай адукацыі: тыпы, умовы і алгарытм арганізацыі (тэорыя) (выхад на 3 пасяджэнне МА)
Форма: практыкум	Форма: практыкум (падрахтоўка кансультацый,	Форма: практыкум	Форма: практыкум

<i>(падрахтоўка анатаванага пераліку)</i>	<i>тэматычных міні-слоўнікаў і інш. для педагогаў і бацькоў)</i>	<i>(складанне пераліку інфармацыйных рэсурсаў Нацыянальнага адукацыйнага партала)</i>	<i>(складанне памятак, алгарытму)</i>
Тэма ШУПМ: Сучасныя падыходы да стварэння камунікатыўнага беларускамоўнага асяроддзя ва ўстанове дашкольнай адукацыі			
Эфектыўныя формы работы для фарміравання прафесійнай кампетэнтнасці педагогічных работнікаў па далучэнню выхаванцаў да беларускай мовы і беларускай культуры <i>(выхад на пасяджэнне МА нам.заг.па А.Д.)</i>	Выкарыстанне этнаграфічнага музея «Беларуская хатка» для правядзення спецыяльна арганізаванай дзейнасці ва ўстанове дашкольнай адукацыі <i>(выхад на 4 пасяджэнне МА)</i>	Далучэнне дзяцей дашкольнага ўзросту да беларускіх традыцый і культуры з дапамогай сумесных з бацькамі і соцыумам адукацыйных праектаў (з улікам спецыфікі рэгіёну) <i>(выхад на 4 пасяджэнне МА)</i>	Эфектыўныя формы работы з педагогамі ўстаноў дашкольнай адукацыі па фарміраванні навыкаў зносін на беларускай мове. <i>(Прэзентацыя вынікаў дзейнасці на 4 пасяджэнні МА)</i>
Форма: тэарэтычны семінар	Форма: семінар-практыкум (распрацоўка канспектаў гульняў, заняткаў у адпаведнасці з тэматычным планаваннем)	Форма: семінар-практыкум (распрацоўка тэхналагічных карт, метадычных рэкамендацый)	Форма: удзел у фестывалі (кірмашы) педагогічных ідэй <i>(4 пасяджэнне МА)</i>
Тэма ТГ: Эфектыўныя метады, прыёмы і сродкі арганізацыі адукацыйнага працэсу ўстаноў дашкольнай адукацыі на беларускай мове			
Інтэлектуальныя гульні як сродак удасканалвання	Укараненне ў педагогічную практыку сучасных	Прадметна-прасторавы адукацыйны асяроддзе як сродак	Панарама эфектыўных метадаў і прыёмаў арганізацыі адукацыйнага працэсу

<p>зносін удзельнікаў на беларускай мове</p> <p><i>(выхад на 2 пасяджэнне МА)</i></p>	<p>адукацыйных тэхналогій (у тым ліку ІКТ) для вырашэння задач адукацыйнай вобласці «Развіццё маўлення і культура маўленчых зносін»</p> <p><i>(сумесна з ШМП)</i></p> <p><i>(выхад на 2 пасяджэнне МА)</i></p>	<p>эфектыўнай арганізацыі адукацыйнага працэсу на беларускай мове</p> <p><i>(выхад на 2 пасяджэнне МА)</i></p>	<p>ўстаноў дашкольнай адукацыі на беларускай мове</p> <p><i>(сумесна з ШМП)</i></p> <p><i>(4 пасяджэнне МА)</i></p>
<p><i>.Распрацоўка сцэнарыяў інтэлектуальных гульняў (віктарын, «КВЗ», «Што? Дзе? Калі? і інш.</i></p>	<p><i>Падрыхтоўка прэзентацый, картатэкі метадаў і прыёмаў тэхналогій і інш.</i></p>	<p><i>.Распрацоўка картатэкі праблемных сітуацый «Як гэта сказаць па-беларуску?»</i></p>	<p><i>.Распрацоўка прэзентацый для ўдзелу ў фэсце(кірмашы) педагагічных ідэй</i></p>
<p>ПГ:</p> <p>ВАЖНА: у склад праблемных груп у 2018/2019 навучальным годзе мэтазгодна ўключаць педагогаў, якія дасканала валодаюць рускай і беларускай мовамі.</p> <p>Такім чынам, гэтаму метадычнаму фарміраванню можна даручыць:</p> <ul style="list-style-type: none"> • распрацоўку сцэнарыяў штоквартальнага «Тыдня беларускай мовы»; • падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў, матэрыялаў па выніках фэсту (кірмашу) педагагічных ідэй для сайта устаноў дашкольнай адукацыі. 			